

“กฎหมายการสาธารณสุขกับการประกอบกิจการให้บริการก๊าซเชื้อเพลิง”

นางสาวกฤษณา กาทอง

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

ปัจจุบันได้มีกิจการสถานีบริการก๊าซเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งที่รวมอยู่ในสถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิงหรือตั้งแยกเป็นสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (NGV: Natural Gas Vehicles) / สถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG: Liquefied Petroleum Gas) โดยเฉพาะ หลายคนยังเข้าใจว่า NGV กับ LPG คือ ก๊าซเชื้อเพลิงชนิดเดียวกันหรืออาจจะยังไม่ทราบว่าแตกต่างกันอย่างไร ความจริงแล้วทั้ง NGV และ LPG เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปิโตรเลียมที่อยู่ในสถานะก๊าซ โดย NGV เป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่มีองค์ประกอบของก๊าซมีเทน (Methane) เป็นส่วนใหญ่ มีน้ำหนักเบากว่าอากาศ วิธีการขนส่งไปยังผู้ใช้จะขนส่งผ่านทางท่อในรูปก๊าซภายใต้ความดันสูงจึงไม่เหมาะสำหรับการขนส่งไกลๆ หรืออาจบรรจุใส่ถังในรูปก๊าซธรรมชาติอัดโดยใช้ความดันสูงที่เรียกว่า CNG ก็ได้ ขณะนี้ได้มีการพัฒนาวิธีขนส่ง NGV โดยทำให้อยู่ในรูปของเหลวที่มีความเย็นถึง -160 องศาเซลเซียสเรียกกันว่า Liquefied Natural Gas (LNG) ซึ่งสามารถขนส่งทางเรือไปที่ไกลๆ ได้และเมื่อถึงปลายทางก่อนนำมาใช้ก็จะทำให้ของเหลวเปลี่ยนสถานะกลับเป็นก๊าซอย่างเดิม NGV มีค่าออกเทนที่สูงถึง 120 RON จึงสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในยานยนต์ได้ดี ส่วน LPG เป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่มีองค์ประกอบของก๊าซโพรเพน (Propane) เป็นส่วนใหญ่ จึงหนักกว่าอากาศ โดย LPG เองเป็นก๊าซที่ไม่มีสี ไม่มีกลิ่นเช่นเดียวกับ NGV แต่เนื่องจากเป็นก๊าซ ที่หนักกว่าอากาศจึงอาจมีการสะสมและลุกไหม้ได้ง่าย ภาครัฐจึงได้กำหนดให้ผู้ผลิตเติมสารมีกลิ่น เพื่อเป็นการเตือนภัยให้ผู้ใช้ทราบหากเกิดการรั่วไหลขึ้น LPG ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในครัวเรือนและการประกอบกิจการภาคอุตสาหกรรมโดยบรรจุเป็นของเหลวใส่ถังที่ทนความดันเพื่อให้ขนถ่ายได้ง่าย นอกจากนี้ ยังนิยมใช้แทนน้ำมันเบนซินในรถยนต์เนื่องจากราคาถูกกว่าและมีค่าออกเทนที่สูงถึง 105 RON

เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการและผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงกับสถานีบริการก๊าซเชื้อเพลิง (ทั้ง NGV และ LPG) ที่มีการบรรจุลงในถังที่ติดตั้งในยานพาหนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขออกประกาศกำหนดให้การประกอบกิจการการผลิต การกลั่น การสะสม การขนส่งน้ำมันปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพลำดับที่ ๑๒(๓) โดยอ้างอิงความหมายของคำว่าปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นได้ตราข้อบัญญัติกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมแล้วผู้ประกอบการในลักษณะดังกล่าวทุกรายจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนดำเนินกิจการ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไข การประกอบกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นบัญญัติไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่น รวมถึงเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น กำหนดให้ปฏิบัติเพิ่มเติมเฉพาะรายเพื่อควบคุมดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและ มาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นได้ ผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดและอาจจะ

ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลมาจากการดำเนิน
กิจการอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ยังมีการประกอบกิจการให้บริการก๊าซเชื้อเพลิงอีกรูปแบบหนึ่งคือ ร้านจำหน่าย
ก๊าซหุงต้มที่ตั้งอยู่ในชุมชน ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพลำดับที่ ๑๒(๒) การผลิต การแบ่ง
บรรจุ การสะสม การขนส่งก๊าซ หลายคนอาจจะสงสัยว่าร้านเหล่านี้ให้บริการ LPG ที่เป็นผลิตภัณฑ์จาก
ปิโตรเลียม การควบคุมดูแลการประกอบกิจการน่าจะใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับสถานบริการก๊าซเชื้อเพลิงที่บรรจุ
ลงในถังที่ติดตั้งในยานพาหนะได้ ทำไมไม่จัดให้เป็นการประกอบกิจการประเภทเดียวกัน ? คณะกรรมการ
สาธารณสุขได้พิจารณาจากลักษณะการประกอบกิจการให้บริการก๊าซเชื้อเพลิงทั้งสองรูปแบบเห็นว่า เมื่อพิจารณา
จากที่ตั้ง ปริมาณก๊าซที่สะสม การจัดการของเสีย รวมถึงการกำหนดมาตรการป้องกันอันตรายต่อผู้รับบริการ
หรือผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ควรกำหนดให้ร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้มเป็นกิจการที่เป็น
อันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ ๑๒(๒) เช่นเดิม นอกจากนี้ยังได้มอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องจัดทำคำอธิบาย
ความหมายและขอบเขตของการควบคุมการประกอบกิจการทั้งสองประเภทให้เกิดความชัดเจนและแจ้งไปยัง
ราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งให้ถือปฏิบัติในลักษณะเดียวกันต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การประกอบกิจการต่างๆ แม้ว่าจะมีการใช้วัตถุดิบหรือ
กระบวนการผลิตอย่างเดียวกัน แต่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชน
แตกต่างกัน มาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้ควบคุมดูแลก็อาจมีความแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้ ผู้ทำหน้าที่บังคับ
ใช้กฎหมายควรศึกษาลักษณะการประกอบกิจการในแต่ละรายรวมถึงผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่อาจ
เกิดขึ้นอย่างละเอียด ครบถ้วนก่อนที่จะกำหนดมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อลดข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ใน
ภายหลังด้วย

.....